

**JAK ŘEŠIT SITUACI, KDY
INDIKUJEME NÁKLADNÝ POSTUP A
NADŘÍZENÝ NÁM JEJ NECHCE
„POVOLIT“?**

---

doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

Právní předpisy

- **Zákoník práce** (262/2006 Sb.) – povinnosti zaměstnance vykonávat práci v hierarchii, dle pokynů nadřízeného
- **Zákon o zdravotních službách** (372/2011 Sb.) – povinnost poskytovatele poskytovat péči *lege artis*, povinnosti ošetřujícího lékaře stanovit léčbu
- **Zákon o ČLK, ČLnK, ČSK; zákony o lékařských a o nelékařských povoláních** – povinnost odborného postupu v souladu s etickými principy
- **Zákon o veřejném zdravotním pojištění** (48/1997 Sb.) – principy a limity úhrady, dle uzavřené smlouvy

Z POHLEDU LÉKAŘE

Povinnosti lékaře jakožto zaměstnance

- Zaměstnanec je povinen respektovat pokyny nadřízených, **které jsou v souladu s právními předpisy** (zákoník práce, § 301 písm. a)).
- Zaměstnanec má **povinnost odmítnout** vykonat pokyn, který je v rozporu s právními předpisy.
- Zaměstnanec by měl jednat v souladu s právními předpisy i v případech, kdy mu zaměstnavatel nevydá žádný konkrétní pokyn.
- Zaměstnanec by se měl bránit protiprávním pokynům nadřízeného a neuposlechnout je. V případě uposlechnutí a vzniku škody se vystavuje riziku odpovědnosti.
- Hranice protiprávnosti?

Povinnosti lékaře jakožto ošetřujícího zdravotnického pracovníka

- Ošetřující zdravotnický pracovník **navrhuje, koordinuje, poskytuje a vyhodnocuje individuální léčebný postup** u konkrétního pacienta a koordinuje poskytování dalších potřebných zdravotních služeb
- Zdravotnický pracovník je povinen poskytovat zdravotní služby, ke kterým získal odbornou nebo specializovanou způsobilost podle jiných právních předpisů, **v rozsahu odpovídajícím jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu pacienta, na náležité odborné úrovni a řídit se etickými principy** (§ 49 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách)
- Každý člen komory má povinnost vykonávat své povolání **odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony** (§ 9 odst. 2 písm. a) zákona o ČLK, ČLnK, ČSK)

Možnost lékaře odmítnout pokyn nadřízeného lékaře

- V pracovněprávním vztahu je vázána na **protiprávnost pokynu**
- Ta může spočívat zejm. v postupu **non-lege artis** (byť toto bude vždy subjektivní)
- Pokud tedy nadřízený požaduje medicínsky nesprávné/pochybné řešení (tj. non-lege artis), lékař-zaměstnanec si může odůvodnit odmítnutí pokynu jako protiprávního
- Lékař nicméně v případě pokynu, který není protiprávní, má povinnost uposlechnout, jinak se vystavuje riziku odpovědnosti

Odpovědnost

- Zaměstnanec nese odpovědnost za škodu způsobenou vlastním protiprávním jednáním, i když jednal na základě pokynu nadřízeného, pokud se neprokáže spoluzavinění zaměstnavatele.
- Tzn. pokud zaměstnanec v situaci, kdy mu je udělen protiprávní pokyn, neprojeví svoji iniciativu (nevzepře se protiprávnímu pokynu) a sám bude jednat protiprávně, vystavuje se tím riziku vlastní odpovědnosti.
- Neuposlechnutí pokynu zaměstnavatele (resp. nadřízeného zaměstnance), který byl v souladu s právními předpisy, může vést až ke skončení pracovního poměru výpovědí, popř. okamžitým zrušením zaměstnavatelem.

Z POHLEDU NEMOCNICE

Postavení nemocnice

- Nemocnice je v roli **zaměstnavatele a poskytovatele zdravotních služeb** a současně **smluvního partnera zdravotních pojišťoven**
- Zaměstnavatel nese odpovědnost za škodu způsobenou protiprávním pokynem, který udělil zaměstnanci
- Poskytovatel zdravotních služeb je povinen poskytovat zdravotní služby na náležité odborné úrovni (lege artis)
- Nemocnice si musí interně řídit úhradovou stránku věci – zajistit řádné vykazování, dodržení indikačních kritérií a poskytování péče ekonomicky udržitelným způsobem

Postup v případě nákladné péče

- Nemocnice má **právo (a povinnost) řídit ekonomickou stránku věci**, zaměstnanci mají právní povinnost pokyny poslechnout (pokud nejsou protiprávní – např. non-lege artis postup, podvodné vykazování apod.)
- V rovině úhrady tak zpravidla je ryze věcí nemocnice, aby si rozhodla jaký postup zvolí (pakliže není pochyb v rovině lex artis); nesprávným postupem z hlediska vykazování může vzniknout ekonomická škoda
- Lze doporučit zavedení způsobu vypořádání náročných a hraničních případů centralizovaně - např. „komise pro úhrady a indikace“, konsiliární řešení

DĚKUJI ZA POZORNOST!

---

doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

sustek@aksu.cz